

Novinky z Čech.

Převzaté informace od spravodaje "Fot. Ep."
V Praze 28. dubna 1897.

Chaos v evropském koncertu: Válka řecká. Cesta rakouského císaře na Rus. — Aféra kor. prince Rudolfa. — Jazyková nařízení na Moravě. — Státní subvence na podniky hlav. města Prahy. — Mladobochové ve většině? — Droboty.

Chaos v evropském koncertu je veliký a přivodila jej částečně válka řecká. Ale úplně ne. Německo, bojuje se Ruskem a Francií, už dávno koketovalo s Ruskem; Rakousko otfie pak nepovinnost Německa, hledělo občas přátelství s carem taktéž si záberpečtili. Ale ani Italie nelenila. Zasnoubivši korunního prince svého s princeznou černohorskou, přiblížila se velmi srdeci ruskému, jemuž Černá Hora je A-ahou. A tak dosavadní alianční spojení Německa a Rakouska s Francií, pak alianční Francie a Ruska náhle rovnováhy vypadla v chaos. V chaos tím nemilejší, že na jihu jednak vytvořil se trojspolek Slovanů balkánských totiž: Bulharů, Srbů a Černohorů a že soudobně vzplála válečná pohoda mezi Tureckem a Řeckem.... Že nejde pouze o Krétu je jisto. Aby situace evropská vyjasnila, bylo nutno rozliti světlo a to stalo se válkou turecko-řeckou.... Cožale jestli tato světla a vyjasnění nepřinesou? A zdá se, že se tak stane. Potrvá chaos, nebo utvoří se nové seskupení? Tato otázka je dnes Evropě otázkou životní. Rozhodnutí je snad na blízku.

Válka řecko turecká je kus zbytečné práce. Pravda sic, že je hanbou pro osvícenou Evropu, že v jejím tureckém na území evropském dějí se surovosti barbarství — ale tuto záležitost nesrovná malé Řecko — ale celý evropský kongres: bude li chtít! Však ten se řevní vosti nechce. Aby nepřipadl tomu, či onomu státu kousek země, musí panovati dále barbarství v Evropě! Smutné to, ale pravda.

Řecko nesvede nic. Vpítati se do záležitosti krátké, ukodilo nejspíš sobě.

Cesta císaře rakouského na Rus v době tak zmatené chaos zvyšuje. Všeobecně a pevně jest přesvědčeno, že cesta císaře Františka Josefa do Petrohradu svojí důležitostí vysoko činí nad dosah návštěvy carských manželů ve Vídni. Byla by jí měla také bez udalosti, které na Balkáně se sbýhly. Má být — tak zní informace, kterou jsme slyšeli z autentického pramene — dalším článkem k vybudování dobrých styků rakousko-ruských, jež zabájí svobodně kníže Lobanov Rostovský: styků přímých a bezprostředních, které si upravuje Rakousko samo bez cizí protekce a intervence dle vlastních zájmů a vlastních potřeb. A z této strany jsme upozorňovali na veliký a podstatný rozdíl v poměru Rakouska a Německa k Rusku, mezi jindy a nyní. Byl čas, kdy s Berlína určovali Rakousku postup vůči carské říši a zahrávali si na protektora vymáhajícího v Petrohradě míru přání pro Rakousko. Opak je dnes. Dnes Rakousko postavilo se na vlastní nohy a jest do jisté míry mandátorem Německa v Petrohradě. Taková jest realitní stav věcí, veškerých ornamentů sprostěný. Dostalo se nám též ujištění, že plán Německa, zastávající zde císařem Vilémem, aby trojorské moři uzavřely jakési volné zvláštní užší dohodnutí pro záležitosti na Východě, nenarazil zde na žádný zásadní odpor, ale nepotkal se také se žádným valným nadšením. Tady zůstali větší projektu tomu chladni a zdrženlivi a sdělili svoji odpověď v jednoduché, ale srozumitelné formuli: "Rakousko jest svojí polohou a svými interesi odkázáno na dobré sousedství a shodu s Ruskem."

Německo ať se tomuto kategori ckému imperativu zahraniční politiky rakouské přizpůsobí." Dodal: "Rakousko nemá žádné přičiny, aby fedovalo zisté rejdy Anglie na jihu Evropy, na západě a východě Asie a v Africe, ale nemá na druhé straně také přičiny, aby se strhnouti dalo anglofobit

kabinetu u dvora berlinského k opuštění linie oním imperativem vytvořené. Byl vřehovatý čas, aby Rakousko dostalo se z politiky altruismu, která prospívala jiným a jemu nejen užítku nepřinášala, nýbrž vehnala je v odpor se sousedem severním, k politice zdravého egoismu, k poznání toho, co jest pro ně výhodné a podle toho jednalo. Tato politika ukazuje nikoliv do Berlína, ale do Petrohradu."

Ejhle obrat.... Kéž byl by opravdový. Nevěřme veň docela — ale už jeho připouštění je veliký pokrok — pokrok pro Slovany. Ještě předloni byli Čechové, Mladobochové ta "prazvláštní společnost" zvaní pro své doporčování spojení rakousko-ruského vlastizánců a dnes hlava říše zasazuje se sama o návrh Mladobochů. — Inu, udalosti jsou silnější než — lidé.

Aféra kor. prince Rudolfa. Posl. Schoenerer a soudruzi sbratří mezi poslanci krajní levice podpisy na návrh, kterým se vláda vyzývá, by předložila poslanecké sněmovně akta o smrti císařského rodu, který byl povolán státi se panovníkem.

Jazyková nařízení na Moravě uvedena v platnost jako v Čechách. A už měla následek. Ve dvou případech, které projednávány před trestním soudem, obžalovatel episkop podán byl v jazyku českém. Dle jazykového nařízení musilo celé řízení provést český. V jednom případě obhájce dr. Trucka z Břeclavy chtěl promluvit svou obhajovací řeč německy, předsaďa dvorní rada Dvořák však tomu nedovolil, načež obhájce žádal za odročení, aby si mohl pláduoyer vypracovati v jazyku českém. Této žádosti bylo vyhověno. Ve druhém případě pládoval obhájce dr. Baxbaum z Vyškova hned český.

Státní subvence pro král. hlavní město Prahu. Dr. Podlipný oznámil v předvěčerjář schůzi městské rady, že dle sdělení místodržitele hr. Coudehova byla poukázána k výplátě státní subvence ve výši dvou milionů zlatých na podniky obce pražské. Obnos tento prozatím uložen bude u pražské městské spořitelny. — Na základě tohoto sdělení usneseno, aby výděje na části kanalisace, které letošního roku budou provedeny, v částce asi 400.000 zlatých, jakož i náklady na rekonstrukci mostu cís. Františka

Josefa v obnosu 8422.000 zlatých, byly uhrazeny z této subvence a aby ve snysla tom učiněn byl návrh sboru obecních starších.

Mladobochové ve většině? Tato otázka trápi mnoho hlav, i musíme k ní odporčeděti. Známo, že ve Vídni letos proti vůli Badenové vytvořila se autonomistická většina, v níž vstoupili též Mladobochové. Z toho stříli se hutonský křik, že Mladobochové zahodili svůj opposiční prapor, že stali se vládními atd. Nic z toho. Dokažeme to. Třicet let bylo prošlo od poslední reičastné valky Rakouska, třicet let míru a Rakousko nebylo posud s českým národem vypořádko a usmířeno, s tím národem, o němž sám Bismark r. 1864 propověděl, že jest tak zdatným a silným, že by se každý stát s ním musel hledět vyrovnat. Přišel hr. Badien a prohlásil ve vládním programu, že jest ochoten vyhověti všem oprávněným požadavkům národův a že vláda jeho bedlivě chce studovati ten soubor otázek, jenž zove se otázkou českou. Po druhé době opět první slovo z Vídně, domáhající se důvěry české ho národa. Lid český slyšel poselství, ale přirozeně po tolikých klamáních scházela mu víra. Očekával od nové vlády skutkův. V pouhém zrušení stavu výminečného, v politické amnestii a v sesazení neoblíbeného Thuna jich ještě neviděl, to bylo jen pouhé nutné předechozí odklízení překážek a batvaně k našemu vzájemnému se sbližení.

Teprv přiznání rovného práva jazyku českému ve státní správě Čech a Moravy může býti nazváno takovým skutkem slusnosti a moudrosti politické, který by mohl vzbuditi v mysli národa vládnoucí náladu větší této vládě, ale také ničeho více. Do pevné důvěry v její spolehlivost a v její záměry reformní jest u nás ještě daleko.

Tou chvilí, kde německý tábor centralistický zdvihá korbantský hluk a skřek, aby odstránil vládu od cesty spravedlnosti vůči nám, národ český upjatě, ale klidně pohlíží na hraběte Badena, který že se rozhodne. Dle se tím německým terorem odvrátit od nastoupené cesty spravedlnosti a práva vůči nám, či ukáže-li se pevným a dosti silným, aby na ní postupoval dále s vůli celou, poctivou a rozhodnou. Na tom závisí přirozeně, jak se postavíme my Čechové ku vládě, na tom závisí celé přísti utváření poměrů rakouských, buď jejich konsolidování koocénné, anebo ještě hlubší a nezhoji

tečné rozrušení. Národ český není žádným politickým přepjatcem a vřstředníkem, on dokázal naopak za prošlých 40 let až přílišnou trpělivost a dobromyslnost svojí. On také vůči dnešní situaci hraběte Badena spravedlivě avazuje dané okolnosti a omluje a proto na ten čas shovlivavě omezuje míru svých požadavků na nejnemnější potřeby, proto žádá na ten čas ne všechno, nač má právo, nýbrž pouze to, čeho naprosto nemůže bez nejménší škody postrádati pro život svůj a čeho mu žádná vláda rakouská, má-li jen trochu dobré vůle a rozumu, dnes odprati nemá.

Dnes nedopustíme se té chyby, jakou odpykali Starobochové, abychom vstoupili prostě do parlamentu většiny, jež by se třeba zvala autonomistickou, avšak zatím by pro autonomii vlastní a rovné právo národův sobě nikly prátv nepálila, slobřž jen o zájmy konservativní a klerikální dbaje i vláde centralistické a německé sloužila jako bývalá pravice. Než ny do jaké pevné většiny na radě říšské vstoupíme, musel se stát shoda o programu té většiny, musíme obdržet záruku, že většina ta chce s námi solidárně za naše právo a n-ši pravdu a jen takové vládě a potně sloužit, která opravdu a upřímně bude odličovati křivdy, jímž trpí právo Slovanů v této říši, která skutkem vyhovovati bude všem spravedlivým požadavkům národů strádajících a která ve správním pochopení myšlenky rakouské vrátí zemím a národům, což jejich jest, co jim ale staletou zlosti německou bylo zdržováno: svéprávný život, volný rozvoj kulturní a hospodářský, svobodu národní a politickou.

Pouze v takové pravici může národ český ochotně spolupůsobiti a pouze takovou vládu může proti nepřátelům jejím podporovati. Budeme přátely svých přátel — nepřátely svých nepřátel, čili nejsme sluhý nikoho, ale vyčkáme a dle toho se zachováme. Zamřtnout jako druhy Hohenwartovi vše — bylo by zase chybou — věřit rovněž cele nelze — proto počkáme na skutky a zatím necháme si volnou ruku. Tak se věci mají.

Droboty. Pražská národní slavnost fillovačka, koná se dne 28. dubna místo minulé středy v Nasliběch. Pohoda konečně se umoudřila. Zčalo opravdové vlahé jaro. Ale nemáme mu věřit. Vždyť je ještě apríl! Pozdrav. aup.

100,000 AKRŮ dobrých rolnických pozemků

v středním a severním WISCONSINU.

Nejllepší krajina pro všeobecné poláření, chov dobytka neb mlékářeni. Půda jest bohatá a vydá hojnou úrodu pšenice, ovsa, ječmene, žita, kukuřice, bramborů atd. Žádný jiný stát nemůže vypěstovati takovou úrodu jetele, timothy a jiných travin a z této přičiny jest Wisconsin řaděm za nejvychodnější stát k mlékářeni v Unii. V každé části státu nalezájí se máslonny a sýrárny, kdež mohou rolníci mlékařské výrobky své zpeněžit. Podobně vyplácí se chov dobytka hověžního i vepřového, ovčí a pěstování drůbeže. Nebylo dosud případu vepří cholery ve středním a severním Wisconsinu. Podnebí není tak horké a suché, jako v Illinoisu neb Iowě; nemáme tu blizzardů jako v Minnesotě neb Dakotě, aniž horkých větrů jako jsou v Kansasu neb Nebraska. Dostáváme obyčejně vláhu, když jest jí zapotřebí, ne však rozpoutanými živly neb cyklony, jako se děje na jihu nebo západě, nýbrž mírnými, obživujícími sprškami po celé leto se střídajícími. Velká jezera na východě a severu dodávají hojně vlhkosti vzduchu a následkem toho jsou traviny a obilí naše ještě zelené, když na západních planinách jest již vše uschlé a vypráhlé.

Trhy jsou výtečné. Severně od nás nalezájí se velká města Ashland, Superior a Duluth. Západně nalezá se St. Paul a Minneapolis, na jihu Milwaukee a Chicago a na východě velké dřevárny a doly wisconsinské a michiganské, kdež zaměstnáno jest ročně na sta tisíce dělníků a povozů. Přímé spojení železniční, v každém směru vedoucí, zabezpečuje rolníkům dobré ceny za jakékoliv výrobky, které mají ku prodí ji a téměř na každé stanici nalezájí se pily neb továrny, kdež může rolník prodati dříví za hotové aneb získati zaměstnání, což přijde zajisté vhod novým osadníkům, aby sobě mohli něco přivydělati vyjma stržených peněz za své výrobky.

Zdárně pokračující česká osada naše
v Haugen, Barron Co., Wisconsin,
rychle vzrůstá a každý týden přistěhuje se tam několik rodin, jež se tu usazují. Mám v osadě této dosud mnoho tisíc akrů pozemků na prode a naši krajané měli by použiti této příležitosti a zakoupiti zde pozemek, poněvadž to bude jedna z největších českých osad na severozápadě. Jeli líkož vlastním původním rozlohu máta, mám tam též na prodej asi 200 lotů. Nalezá se tu již několik obchodů, hotelů, salonů atd., jsou tu dá dvě velké pily a sýrárna. Potřebujeme ještě více obchodníků a rolníků. Městečko Haugen leží na Bear jezeře, jednoho z nejpěknějších letních útulků, s množstvím chutných ryb a kolem městečka nalezá se asi 60,000 akrů rolnických pozemků, na nichž během krátké doby zajisté bude státě prospívající město a peníze tam nyní uložené v brzku se zdvojnásobí.

Máme mapy, knihy a oběžníky tištěné v české řeči, které pozemky tyto popisují a zaslány budou každému zdarma kdo o ně požádá. Pište aneb přijďte hned, poněvadž bude vše v brzku rozebráno.

• Adresujte všechny dopisy na:
K. ROSHOLT, Eau Claire, Wis.